

نظری به

سر آغاز و شکل‌گیری

نظام جهانی آموزش و ترویج کشاورزی

■ سیروس سلمان‌زاده

استاد جامعه‌شناسی روستایی و ترویج کشاورزی، دانشگاه شهید چمران اهواز

چکیده

این مقاله به طور اجمال، نظام جهانی آموزش و ترویج کشاورزی، موقعیت این رشته در کشور و انجمن علمی ترویج و آموزش کشاورزی در ایران را معرفی می‌کند.

نظامهای آموزشی کشاورزی بر حسب شرایط و نیازهای جوامع مختلف شکل گرفته‌اند. نظام سنتی آموزش کشاورزی، متداول در جوامع ساده و ایلی دورانه‌های گذشته، متکی بر تجارب عملی نسلهای پیشین بوده و پدر نقش آموزشگر را برای فرزندان خود ایفا می‌کرده است. نظام آموزش رسمی کشاورزی، مقید به ضوابط و مقررات حاکم بر مؤسسات آموزشی مدرسه‌ای، تأکید بر آموزش فراگیران در سطوح معین و در زمینه‌های مشخصی از دانش کشاورزی داشته است. نظام آموزش غیر رسمی کشاورزی، تابع خواسته‌های متغیر عملی مردم کشاورز و روستایی بوده و فراگیران از سطوح مختلف را در جهت سازندگی فردی و اجتماعی و افزایش بهره‌وری آموزش داده است. این مکتب یا

جنبش عالم‌گیر، اغلب به نام ترویج کشاورزی شناخته شده است.

آموزش رسمی کشاورزی در ایران، سابقه‌ای یکصدساله دارد. اولین مدرسه کشاورزی در سال ۱۲۷۷ و نخستین دانشکده کشاورزی در سال ۱۳۱۹ تأسیس شده است. این حرکت، با ایجاد مراکز آموزش رسمی در سطوح مختلف رشته‌های کشاورزی در سراسر کشور تداوم داشته است.

ترویج کشاورزی، به صورت خدمات آموزشی شکل یافته، در سال ۱۳۳۲ شروع و توسعه پیدا کرده است. فعالیتهای علمی دانشگاهی در این رشته نیز با ارائه اولین درس ترویج در سال ۲۴-۱۳۳۳ شروع و رشته ترویج و آموزش کشاورزی به تدریج در بسیاری از مؤسسات آموزش عالی کشاورزان دایر شده است.

در حال حاضر، این رشته با برنامه‌های مصوب از سطح کارشناسی تا دکتری، با بیش از ۷۰۰ دانشجو و حدود ۲۰۰ فارغ‌التحصیل در هر سال، بسیار فعال است.

مقدمه

انجمن علمی ترویج و آموزش کشاورزی ایران، با هدف گسترش و پیشبرد و ارتقای علم ترویج و آموزش کشاورزی و توسعه کمی و کیفی نیروهای متخصص و بهبود بخشیدن به امور آموزشی و پژوهشی در سال ۱۳۷۳ تأسیس شده است. انجمن، بنا به وظیفه خود، در نظر دارد با همکاری مؤسسات آموزشی و پژوهشی، نهادهای ارگانه‌های اجرایی ذی‌ربط، اولین کنگره علوم ترویج و آموزش کشاورزی را در تابستان ۱۳۷۶ در دانشگاه زنجان برگزار کند. امید است این همایش علمی، بر تحکیم روابط علمی و تحقیقاتی اساتید، متخصصان و کارشناسان این رشته بیفزاید و رسالت علوم ترویج و آموزش کشاورزی را در تحقق توسعه پایدار در کشور بهتر بشناساند. مشارکت و همکاری مؤسسات، سازمانها و نهادهای مربوط نه تنها در برگزاری همایشهای علمی ترویج اهمیت دارد؛ بلکه در طراحی و اجرای برنامه‌های بلندمدت و تمام‌نگر، برای توسعه کشاورزی پایدار در ایران رکن می‌باشد.

به روایت تاریخ، آموزش و ترویج کشاورزی از اولین فعالیتهای انسان اجتماعی بوده است. از زمانی که انسان کشتکار و انسان دامدار، بر مبنای تجربه اقدام به فعالیت می‌کرده، هزاران سال سپری شده است. در پرتو کوشش انسانهای اندیشمند و پژوهشگر، با شتاب فزاینده‌ای بر دامنه دانش بشری در امر حیاتی تولید غذا افزوده شده و به همراه آن دگرگونیهای وسیعی در نحوه انتقال، آموزش و به کارگیری دانسته‌های کشاورزی به وجود آمده و نظامهای آموزشی متنوعی شکل گرفته است تا امکان فراگیری علاقه‌مندان به دانش کشاورزی را فراهم آورند. امروزه، در اغلب نقاط جهان، علاوه بر نظام آموزش رسمی کشاورزی، نظام آموزشی - آرشادی خاصی به کار گرفته می‌شود که هدف اساسی آن تجهیز نیروی انسانی به دانش بهنگام کشاورزی، ترقی و تعالی جامعه روستایی و افزایش کارایی و بهره‌وری فعالیتهای کشاورزان است. این نظام

آموزش غیررسمی که اغلب تحت عنوان ترویج کشاورزی (AGRICULTURAL EXTENSION) شهرت پیدا کرده است کاربرد گسترده‌ای در امر توسعه پایدار کشاورزی دارد. علم ترویج، ماهیت فرارشته دارد و از یافته‌های علوم اجتماعی و تربیتی در امر آموزش، راهنمایی و ارشاد مخاطبین مایه می‌گیرد. در ایران، فعالیت‌های آموزشی ترویج در سطح روستا، توسط وزارت کشاورزی در سال ۱۳۳۳ آغاز شد و تا اواخر دهه ۱۳۶۰ ادامه داشته است. از سال ۱۳۷۰، بنابر تفکیک وظایف، اجرای برنامه‌های ترویجی در زمینه‌های منابع طبیعی، امور دام و آبزیان را وزارت جهاد به عهده دارد. فعالیت‌های علمی مربوط به ترویج و آموزش کشاورزی با ارائه نخستین درس ترویج در سال ۴۴-۱۴۴۳ در دانشکده کشاورزی اهواز آغاز شد و با تأسیس رشته مزبور در دهه ۱۳۵۰ در مدرسه عالی و دانشکده‌های کشاورزی همدان، تهران (کرج) و ارومیه تداوم پیدا کرد. در حال حاضر، رشته ترویج و آموزش کشاورزی دارای برنامه‌های مصوب در سطوح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری می‌باشد و در شش دانشگاه کشور حدود ۷۰۰ دانشجو در رشته مزبور مشغول به تحصیل هستند که سالیانه حدود ۱۵۰ تا ۲۰۰ نفر آنان فارغ‌التحصیل و وارد بازار کار می‌شوند.

تحقق همکاری بین سازمان‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی مربوط به فعالیت‌های ترویجی برای کشور ایران، به خصوص در شرایطی که توسعه کشاورزی پایدار مورد توجه و هدف است، بسیار اهمیت دارد. در جهان امروز، کشاورزی پایدار (SUSTAINABLE AGRICULTURE) بر مبنای رهیافت کل نگر یا رهیافت تمامگرانه (HOLISTIC APPROACH)، برنامه‌ریزی شده است. اگر قرار باشد که کشاورزی کشور به سمت کشاورزی پایدار، یعنی نظام کشاورزی هم‌نو با طبیعت و حافظ منافع حیاتی نسل‌های آینده، حرکت کند، نخست باید شرایط موجود و نظام بهره‌برداری غالب را تشخیص داد و سپس از طریق اجرای برنامه‌های زیربنایی، حمایتی، آموزشی و ترویجی مناسب، در ایجاد مبنای برای

پایدارسازی کشاورزی سعی نمود. در ایران، الگوی بهره‌برداری غالب، نظام بهره‌برداری خانوادگی دهقانی است. در نظام مزبور، فعالیت‌های زراعی و دامداری به هم وابسته و با مشارکت تمام افراد خانواده انجام می‌شود. از این رو، خانوار بهره‌بردار نیاز به برنامه‌های ترویجی و ارشادی کل نگر دارد که در آن، ضمن عنایت به سلامت محیط زیست، به طور همزمان به هر دو فعالیت مزبور در واحدهای تولیدی خانوار روستایی توجه کند.^(۳) اجرای چنین برنامه‌ریزی بر مبنای دیدگاه دور اندیش کل نگر، می‌تواند از به تحلیل رفتن منابع طبیعی جلوگیری کند.

به طور خلاصه، کشاورزی پایدار یک نظام کشاورزی آرمانی برای تمام اقشار جامعه است و رسیدن به آن، یک برنامه تمام‌نگر و بلندمدت می‌طلبد که باید در طرح و اجرای آن، کلیه سازمانها و ارگان‌های ذی‌ربط و همچنین جامعه کشاورز و مردم روستایی مشارکت فعال داشته باشند تا بتوانند، بر مبنای همکاری همه جانبه، توسعه کشاورزی و روستایی را تحقق بخشند و در نگهداری منابع طبیعی و حفظ محیط زیست، دین خود را به نسل‌های آینده ادا نمایند.

■ سرآغاز نظام جهانی آموزش و ترویج کشاورزان

تاریخ کهن تمدن بشری، گواه آن است که آموزش دانستنی‌های کشاورزی از اولین فعالیت‌های اجتماعی انسانها بوده است. انسان یک‌جان‌شین کشتکار و انسان کوچ‌رو دامدار، از طریق تجربه عملی به دانش کشاورزی دست می‌یافتند و نتایج تجارب حاصله را به فرزندان خویش آموزش می‌دادند و از این طریق، دانستنی‌های تجربی کشاورزی از نسلی به نسل دیگر انتقال می‌یافت. در شرایط مزبور، قسمت اعظم دانش کشاورزی هر جامعه، متکی بر تجارب افراد همان جامعه بود و نفوذ دانستنی‌های کشاورزی از جامعه‌ای به جامعه دیگر، تنها در موارد نادری که بنابر مناسبتی، اقوام با یکدیگر برخورد یا تماس پیدا می‌کردند، صورت می‌گرفت. طبیعی است که در نظام آموزش سنتی کشاورزی متداول در جوامع ساده و ایلی دورانه‌ای

گذشته، حجم دانستنی‌های کشاورزی در مقایسه با امروز، فوق‌العاده اندک و دامنه دگرگون‌یها در فعالیت‌های کشتکاری و دامداری بسیار محدود بود. با گذشت زمان، بر دامنه معلومات بشر در زمینه‌های مختلف افزوده شد و دانش کشاورزی، همانند دیگر رشته‌های علوم و فنون، در پرتو فعالیت‌های دست‌اندرکاران، پژوهشگران و اندیشمندان به صورت مجموعه دانستنی‌های منظم علمی و تجربی گسترده در آمد. افزایش حجم دانش کشاورزی همراه با نیاز مبرم علاقه‌مندان به آن معلومات، موجب شد، تا مراکز آموزش رسمی، تعلیم دانستنی‌های کشاورزی را جزء برنامه‌های مدون خود منظور کنند و امکان فراگیری علوم و فنون کشاورزی را در چهارچوب ضوابط و مقررات نظام آموزشی برای دانش پژوهان فراهم نمایند. با عنایت به توسعه دانش بشری، برنامه درسی در مدارس مزبور محدود به معرفی تجارب کشاورزی اسلاف گذشته نمی‌شد، بلکه برای فراگیران موقعیت‌هایی فراهم می‌آمد تا در زمینه‌های علمی کشاورزی آموزش ببینند و با قوانین، سیاستها و برنامه‌های مربوط به توسعه کشاورزی و زندگی روستایی آشنایی پیدا کنند. در بسیاری از کشورها، آموزش رسمی نخست در سطوح ابتدایی و متوسط آغاز شد و پس از آن، تا دوره‌های دانشگاهی ادامه یافت.

نظام آموزشی رسمی کشاورزی، به لحاظ ظرفیت محدود و قوانین و ضوابط ویژه آن، تنها پاس‌خگوی عده قلیلی از نیازمندان به دانش کشاورزی بود، از این رو، در اروپا، از اواخر قرن هجدهم میلادی (پس از انقلاب صنعتی) و در امریکا، از اوایل قرن بیستم و در اغلب کشورهای آسیایی پس از جنگ جهانی دوم (۱۳۳۵)، نهضتی خارج از ضوابط متعارف نظام آموزشی رسمی کشاورزی آغاز شد تا نیاز انبوه روستاییان و دیگر علاقه‌مندان به دانستنی‌های کشاورزی را برآورده نمایند.^(۴) این نظام آموزش غیر رسمی که در اغلب کشورها به نام "ترویج" (EXTENSION) مشهور شده، امروزه، به صورت جنبش جهانی درآمد و کاربرد گسترده‌ای پیدا کرده است. در نظام مزبور، علاوه بر ارائه

برنامه‌های متنوع آموزشی برای مردان و زنان گروه‌های سنی متفاوت، در زمینه‌های مختلف کشاورزی، امور صید و صیادی و حفاظت منابع طبیعی و محیط زیست، در جنبه‌های مربوط به علوم و فنون فعالیت زنان و امور خانه و خانواده اقدام به ارائه رهنمودهای مؤثر برای روستائینان و شهرنشینان می‌نماید و همگام با دیگر نظام‌های آموزشی، موجبات پرورش استعدادها و ترقی و تعالی جوامع را فراهم می‌آورد. شایان توجه است که در برخی از جوامع اروپایی نخستین برنامه‌های آموزشی و ترویجی را، سالها قبل از شکل‌گیری نظام آموزشی رسمی کشاورزی در آن جوامع، سازمانها و انجمنهای کشاورزان و روستاییان به اجرا در آوردند. در واقع، مبتکر حرکت‌های آموزشی به شیوه غیررسمی، خود مردم کشاورز روستایی بوده‌اند.

علم ترویج، ماهیت فرارشته‌ای دارد و از یافته‌های علمی، مانند: روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، تعلیم و تربیت، ارتباطات و مدیریت و برنامه‌ریزی بهره می‌گیرد تا رسالت اساسی خود را یعنی آموزش، راهنمایی و ارشاد کشاورزان، روستاییان، عشایر، ضیادان، شهرنشینان و دیگر مخاطبین به طور مؤثر و کارا انجام دهد. لازم به یادآوری است که علم ترویج به لحاظ آن که از آغاز در مورد توسعه روستایی و افزایش بهره‌وری فعالیت‌های کشاورزی به کار گرفته شده است، با علوم و فنون کشاورزی هم، پیوند خورده است. به گونه‌ای که امروزه، ترویج در بسیاری از کشورها به عنوان یکی از رشته‌های کشاورزی شناخته شده و دروس مربوط به اصول و مبانی ترویج به همراه دیگر دروس فنی کشاورزی در مقاطع مختلف آموزشی تدریس می‌شود.

■ سابقه نظام آموزش و ترویج کشاورزی در ایران

در ایران، اولین مدرسه کشاورزی، به نام مدرسه فلاحت مظفری، در سال ۱۲۷۷ هجری شمسی تأسیس گردید. از آن زمان به بعد، مراکز آموزش رسمی کشاورزی، در بسیاری از نقاط کشور دایر شده است. اولین دانشکده کشاورزی ایران در سال ۱۳۱۹ در کرج ایجاد شد، و در سال ۱۳۲۴ به

طور رسمی به دانشگاه تهران ملحق شد. از آغاز دهه ۱۳۳۰ تا کنون کار تأسیس و توسعه مؤسسات آموزش عالی کشاورزی و منابع طبیعی تداوم داشته است. به طوری که در حال حاضر در هر یک از استانهای کشور، حداقل یک مرکز آموزش عالی کشاورزی (وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی) فعالیت دارد و هر ساله، هزاران دانشجوی، برنامه‌های مختلف آموزش کشاورزی را از سطح کاردانی تا دکتری دنبال می‌کنند.^(۱) دانشگاه آزاد اسلامی هم، دوره‌های فراوانی را در سطوح مختلف رشته‌های کشاورزی دارد.

ترویج کشاورزی به صورت خدمات آموزشی شکل یافته، در سال ۱۳۳۲ با ایجاد سازمان ترویج کشاورزی در وزارت کشاورزی رسماً شروع به کار و به تدریج توسعه پیدا کرده است، به طوری که در حال حاضر، عاملین ترویج در سراسر کشور، کشاورزان را در زمینه‌های زراعت و باغبانی راهنمایی می‌نمایند. جهاد سازندگی نیز، از ابتدای تأسیس در سال ۱۳۵۸، قسمتی از فعالیت‌های خود را در قالب خدمات ترویجی ارائه داده است. از سال ۱۳۷۰، وزارت جهاد سازندگی با ایجاد معاونت ترویج و مشارکت مردمی، فعالیت‌های ترویجی را، با عنایت به تقسیم وظایف، در زمینه‌های منابع طبیعی و امور دام و شیلات متمرکز کرده است.

فعالیت‌های علمی مربوط به ترویج و آموزش کشاورزی، با ارائه درس اصول و روش‌های ترویج کشاورزی در سال تحصیلی ۴۴-۱۳۴۳ در دانشکده کشاورزی اهواز در ملاتانی آغاز شد^(۲) و با تأسیس رشته ترویج کشاورزی در مدرسه عالی کشاورزی همدان و تشکیل واحد ترویج کشاورزی در دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۲ و نیز تأسیس دوره تربیت مروج در دانشکده کشاورزی و دامپروری ارومیه در سال ۱۳۵۴، تداوم داشته است.

پس از انقلاب اسلامی، برنامه دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی (در سال ۱۳۶۳) و دکتری (در سال ۱۳۷۲) به تصویب رسید. در حال حاضر، رشته مزبور در سطوح مختلف در شش دانشگاه دایر است و تعداد دانشجویان شاغل به تحصیل در رشته ترویج و آموزش کشاورزی بالغ بر ۷۰۰ نفر می‌باشد. هر سال، حدود ۱۵۰ تا ۲۰۰ نفر

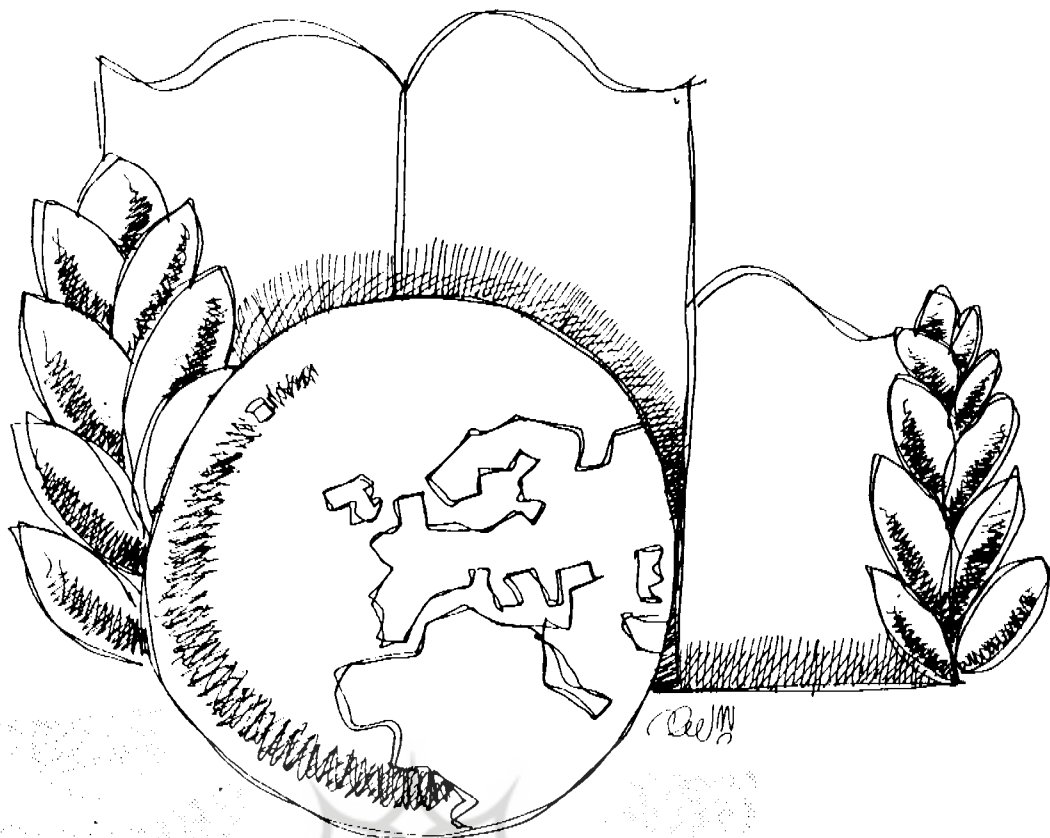
فارغ‌التحصیل این رشته وارد بازار کار می‌شوند. از زمان شکل ترویج و توسعه آموزش کشاورزی در تشکیلات اداری و در مؤسسات آموزشی عالی کشور، صدها مقاله و کتاب درباره فلسفه، اصول، روش‌های ترویج و آموزش و توسعه به رشته تحریر در آمده است. در سال ۱۳۶۲ به ابتکار دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز، اولین گردهمایی علمی متخصصان ترویج و آموزش کشاورزی برگزار شد. از آن زمان تا کنون هر دو سال یکبار، با همکاری یکی از دانشگاه‌های کشور و وزارت کشاورزی، هماهنگی‌های علمی ترویج کشاورزی تشکیل شده است. اولین همایش علمی ترویج منابع طبیعی و امور دام و ابریان با همکاری دانشگاه تهران، وزارت جهاد سازندگی و انجمن ترویج و آموزش کشاورزی، در اردیبهشت ۱۳۷۵ برگزار شد.

در حال حاضر، دانشجویان، استادان، متخصصان و کارشناسان متعددی به مطالعه، بررسی و پژوهش در زمینه‌های مختلف و متنوع ترویج و آموزش کشاورزی و روستایی مشغول می‌باشند. دولت نیز، در فرآیند توسعه کشاورزی و عمران روستایی و اشاعه نوآوری‌های علمی در بین روستاییان و مولدان کشاورزان، سالانه میلیاردها ریال به تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی تخصیص می‌دهد تا زندگی روستایی و فعالیت کشاورزی از پویایی لازم برخوردار شود و منابع طبیعی که در واقع، سرمایه حیاتی این جامعه هستند، به طور معقول مورد استفاده قرار گیرند و محیط زیست به نابودی کشانده نشود.

■ انجمن علمی ترویج و آموزش کشاورزی ایران

پیدایش انجمن

با توجه به برنامه‌های گسترده کشور در زمینه‌های توسعه کشاورزی و عمران روستایی و ضرورت به کارگیری اصول و روش‌های نوین آموزش و ترویج در برنامه‌های مزبور و با عنایت به اشتیاق فزاینده استادان، متخصصان کارشناسان و دانشجویان برای توسعه و به کارگیری دانش علمی و عملی ترویج و آموزش کشاورزی در کشور، در هفتم مهرماه ۱۳۷۲ با گردهمایی تعدادی از علاقه‌مندان این رشته، به عنوان هیأت مؤسس، مقدمات مربوط به تشکیل اولین انجمن علمی

عرضه کند و اعتبار و یکپارچگی این رشته را از طریق همکاری و همدلی کلیه کارشناسان و متخصصان از تمام مؤسسات، نهادها و ارگانها در کشور، بهتر بشناساند.

■ فهرست منابع مورد استفاده

- ۱- آگاهینامه انجمن ترویج و آموزش کشاورزی، شماره اول، مرداد ماه ۱۳۷۴.
- ۲- سلمان زاده، سیروس. "گزارش گروه ترویج و آبادانی روستایی، دانشکده دامپروری و عمران روستایی، دانشگاه جندی شاپور، اهواز" اردیبهشت ۱۳۵۷.
- ۳- سلمان زاده، سیروس. "کشاورزی پایدار، رهیافتی در توسعه کشاورزی کشور و رسالتی برای ترویج ایران"، در مجموعه مقالات ششمین سمینار علمی ترویج کشاورزی کشور. تهران: سازمان ترویج کشاورزی، صفحات ۵۰-۲۹.
- ۴- گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران "رشته اقتصاد و رشته ترویج و آموزش کشاورزی"، وضعیت علمی رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی در دانشگاههای «دولتی کشور در سال ۱۳۷۱». تهران: گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۳.

- ۲- همکاری با نهادهای اجرایی، علمی و پژوهشی در زمینه ارزیابی و بازنگری طرحها و برنامه‌های مربوط به امور آموزش و پژوهش در زمینه علمی موضوع فعالیت انجمن.
- ۳- ترغیب و تسویق پژوهشگران و تجلیل از محققان و استادان ممتاز.
- ۴- ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی.
- ۵- انتشار کتب و نشریات علمی.
- ۶- تشکیل گردهمایی‌های علمی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی (۱)

■ اولین کنگره علوم ترویج و آموزش کشاورزی

انجمن در نظر دارد، اولین کنگره علوم ترویج و آموزش کشاورزی را در تابستان سال ۱۳۷۶ در دانشگاه زنجان برگزار کند. امید آن است که در آن همایش علمی: اساتید، صاحب‌نظران، محققین و کارشناسان این رشته از دانشگاهها و همچنین از وزارتخانه‌های فرهنگ و آموزش عالی، کشاورزی، جهاد سازندگی، آموزش و پرورش و به خصوص دانشجویان رشته ترویج و آموزش کشاورزی شرکت کنند. انشاء... گردهمایی مزبور خواهد توانست ضمن فراهم آوردن امکانات برای تبادل نظر کارشناسی، دیدگاههای علمی جدید را

ترویج و آموزش کشاورزی در ایران پی‌ریزی شد. سپس اولین مجمع عمومی عادی انجمن در خرداد ماه ۱۳۷۳ تشکیل گردید و پس از تصویب اساسنامه، اعضای هیأت مدیره و بازرسان انجمن انتخاب شدند و مراحل قانونی کسب مجوز برای آغاز فعالیتهای انجمن در اسفند ۱۳۷۳ انجام گردید. دومین مجمع عمومی انجمن در دیماه ۱۳۷۴ برگزار شد. تعداد اعضای انجمن در سال ۱۳۷۴، بالغ بر ۱۵۰ نفر بوده است.

اهداف، وظایف و فعالیتهای انجمن علمی ترویج و آموزش کشاورزی، طبق اساسنامه، به شرح زیر است:

■ اهداف

گسترش و پیشبرد و ارتقای علم ترویج و آموزش کشاورزی و توسعه کمی و کیفی نیروهای متخصص و بهبود بخشیدن به امور آموزشی و پژوهشی در زمینه‌های مربوط به آن.

■ وظایف و فعالیتهای

به منظور نیل به هدفهای مذکور، انجمن دارای وظایف و فعالیتهای زیر می‌باشد:

- ۱- ایجاد و تحکیم روابط علمی و تحقیقاتی در سطح ملی و بین‌المللی بین محققان و متخصصانی که به گونه‌ای با علم ترویج و آموزش کشاورزی سر و کار دارند.